

Maturitní okruhy z výtvarné výchovy

pro školní rok 2018/2019

1. Pravěké umění

- vznik umění, jeskynní umění, franko-kantaberský okruh, venuše, neolitická revoluce, megalitické stavby, oppidum

2. Starověké umění Egypta a Mezopotámie

- Egypt: kult posmrtného života, faraon, kolos, obelisk, pylon, mastaba, hieratická perspektiva, sarkofág, oficiální/neoficiální sochařství, intarzie, inkrustace
- Mezopotámie: zikkurat, stéla, terakota, glazování

3. Starověké umění Kréty, Mykén a antického Řecka

- Kréta: krétské paláce, architrávový systém
- Mykény: kyklopské zdivo, megaron, propylaje
- Řecko: megaron, řády, propylaje, amfiteátr, hipodrom, gymnasion, palestra, kúros, koré, kontrapost, černofigurový/červenofigurový styl

4. Starověká kultura Etrusků; umění v antickém Římě

- Etruskové: terakota, granulování, cizelování, bucchero
- Řím: chrám, bazilika, thermy, amfiteátr, cirk, divadlo, vila, vítězné oblouky a sloupy, fórum, reliéf, pompejské styly, fajjumské portréty

5. Umění středověku: křesťanská antika; umění byzantské říše

- Křesťanská antika: katakomby, baptisterium, martyrion, bazilika (zákristie, katechumeneum, absida, transept), freska, mozaika, symbol, orant
- Byzanc: freska, mozaika, ikona, ikonostas, iluminace, ikonodulie, ikonoklasmus

6. Doba předrománská a románská; umění Velké Moravy

- Předrománská etapa: iluminace, iniciála, donjon, westwerk, karolinské miniatury,
- Románské umění: rotunda, bazilika, klášter (kapitulní síň, refektář, dormitář), portál, freska, mozaika, iluminace

- Velká Morava: *rotunda, jednolodní kostel, apsida, hradiště, valy, lunice, gombík, nákončí, kaptorgy*

7. Umění světového vrcholného středověku: gotika

- *vertikalita, lomený oblouk, fiála, rozeta, chrlič, bazilika, město, hrad, esovité prohnutí, madony*
- Nicola Pisano, Giotto di Bondone, Ambrogio Lorenzetti, Jan van Eyck, Hans Memling, Rogier von der Weyden

8. Gotika v českých zemích

- *vertikalita, lomený oblouk, fiála, rozeta, chrlič, bazilika, město, hrad, tzv. krásný styl, esovité prohnutí, madony*
- Petr Parléř, Antonín Pilgram, Monogramista IP, Mistr Theodorik, Mistr Třeboňského oltáře, Mistr Vyšebrodského oltáře, Mistr Litoměřického oltáře, ...

9. Novověké umění: renesanční architektura a sochařství v Itálii a jinde ve světě

- *horizontální členění, římsa, architráv, atika, balustráda, arkáda, portikus, řády, karyatida, kazeta, sgrafito, girlanda, feston; eurytmie*
- Filippo Brunelleschi, Donato Bramante, Raffael Santi, Michelangelo Buonarroti, Lorenzo Ghiberty, Donatello, Luca Della Robbia, Jean Goujon, ...

10. Renesanční a manýristické malířství v Itálii i jinde ve světě

- *freska, sgrafito, sfumato (šerosvit), lineární perspektiva*
- Masaccio, Fra Angelico, Paolo Uccello, Andrea Mantegna, Sandro Botticelli, Leonardo da Vinci, Michelangelo Buonarroti, Raffael Santi, Tizian, Jacopo Tintoretto, Paolo Veronese, Albrecht Dürer, Matthias Grünewald, Hans Holbein, El Greco, Hieronymus Bosch, Pieter Brueghel, ...

11. Renaissance v českých zemích

- *horizontální členění, římsa, architráv, atika, balustráda, arkáda, portikus, řády, karyatida, kazeta, sgrafito, girlanda, feston, eurytmie, rudolfinské dvorské umění*
- Bonifác Wohlmut, Adriaen de Vries, Mistr litoměřického oltáře, Giuseppe Arcimboldo, Roelandt Savery, Joris Hoefnagel, ...

12. Světová barokní a rokoková architektura a sochařství

- *dynamické baroko, klasicizující baroko, realistické baroko, dynamismus, iluzionismus, konvexní a konkávní zakřivení, loreta, francouzský/anglický park, kasulové okno, balustráda, churriguerismo*
- Carlo Maderna, Lorenzo Bernini, Guarino Guarini, Carlo Fontana, Francois Mansart, Jules Hardouin-Mansart, Christopher Wren, William Kent, Mätthaus D. Pöppelmann, Johann B. Fischer von Erlach, Jakob Prandtauer; Lorenzo Bernini, Alessandro Algardi, Pierre Puget, Jean-Antoine Houdon, Balthasar Permoser, ...

13. Barokní a rokokové malířství ve světovém kontextu

- *dynamické baroko, klasicizující baroko, realistické baroko, diagonální linie, rozevlátý dynamismus, contrapposto, drapérie*
- Caravaggio, Annibale Carracci, Jusepe Ribera, Giovanni B. Tiepolo, Francesco Guardi, Diego Velázquez, Bartolomé E. Murillo, Nicolas Poussin, Antoine Watteau, Jean-Honoré Fragonard, William Hogarth, Petrus Paulus Rubens, Frans Hals, Jan Vermeer van Delft, Rembrandt Harmenszoon van Rijn

14. Baroko a rokoko v českých zemích

- *dynamické baroko, klasicizující baroko, selské baroko, barokní gotika, dynamismus, iluzionismus, konvexní a konkávní zakřivení, loreta, kasulové okno, balustráda, diagonální linie, rozevlátý dynamismus, contrapposto, drapérie*
- Jean Baptiste Mathey, Kryštof a Kilián Ignác Dientzenhoferovi, František M. Kaňka, Giovanni Santini; Jan Jiří Bendl, Matěj Václav Jäckel, Ferdinand Maxmilián Brokof, Matyáš Bernard Braun; Karel Škréta, Petr Brandl, Václav Vavřinec Reiner, Jan Kryštof Handke, Norbert Grund, ...

15. Umělecké projevy období klasicismu a empíru; romantismus a realismus v projevu světového i českého umění; tzv. umělci generace Národního divadla

- Klasicismus a empír: Leo Klenze; Antonio Canova; Jacques Louis David, Jean Auguste D. Ingres, Antonín Machek, ...
- Romantismus: *historismus (neo-/pseudo-styly), eklekticismus*
 - James Wyatt; Francois Rude; William Blake, John Constable, William Turner, Caspar David Friedrich, Théodore Gericault, Eugeme Delacroix, Francisco Goya, ...
 - Josef Zítek; František Tkadlík, Josef Navrátil, Antonín Mánes, Josef Mánes, Amálie Mánesová

- Realismus: barbizonská škola (Théodore Rousseau), Camille Corot, Honoré Daumier, Gustave Courbet, Jean-Francois Millet, Bratrstvo preraphaelistů, Ilja Jefimovič Repin
- Karel Purkyně, Joža Úprka, umělci ND – Fr. Ženíšek, Mikoláš Aleš, Vojtěch Hynais, Julius Mařák, Václav Brožík

16. **Vznik výtvarné moderny: Impresionismus; postimpresionismus; neoimpresionismus (pointilismus)**

- Impresionismus: *parametr barevné skvrny, vliv fotografie, r. 1874*
- Édouard Manet, Claude Monet, Camille Pissaro, Alfred Sisley, Auguste Renoir, Edgar Degas, Berthe Morisot; Auguste Rodin; Václav Radimský, Antonín Slavíček
- Postimpresionismus: Paul Cézanne (*archetypy, objem, prostorový vztah*), Vincent van Gogh, Paul Gauguin, Henri Toulouse-Lautrec, Henri Rousseau
- Neoimpresionismus: Georges Seurat, Paul Signac

17. **Secese jako poslední univerzální umělecký směr; symbolismus**

- *Arts and Crafts (John Ruskin a William Morris), Gesamtkunstwerk, stylizace, organičnost, vlnovka, žena, secese a symbolismus v sochařství, secese a symbolismus v malířství*
- A: Charles Rennie Mackintosh, Victor Horta, Hector G. Guimard, Otto Wagner, Josef Hoffmann, Antonio Gaudí, Osvald Polívka, Dušan Jurkovič, Jan Kotěra, Josef Fanta
- S: Auguste Rodin, Medardo Rosso, František Bílek, Ladislav Šaloun, Stanislav Sucharda, Josef Mařatka
- M: Gustave Moreau, Gustav Klimt, František Kupka, Alfons Mucha, Jan Preisler, Max Švabinský, Vojtěch Preissig

18. **Moderna na počátku 20. století: fauvismus, expresionismus, kubismus; specifika českého kubismu**

- Fauvismus: *úloha barvy*; Henri Matisse, Andre Derain, Maurice Vlaminck, Raoul Dufy, ...
- Expresionismus: skupiny Der Blaue Reiter a Die Brücke, skupina Osmá, kuboexpresionismus
- Edvard Munch, Ernst Ludwig Kirchner, Emil Nolde, Vasilij Kandinskij, Franz Marc, Marc Chagall, Paul Klee, Oskar Kokoschka, Otto Dix, James Ensor, ...
- - Josef Váchal, Bohumil Kubišta, Emil Filla, Antonín Procházka, Otakar Kubín, Vincenc Beneš, Otto Gutfreund...
- Kubismus: *prekubismus, analytický k., syntetický k., mnohohledovost, simultaneita*

- *Pablo Picasso, Georges Braque, Juan Gris, Fernand Léger, Robert Delaunay, Kazimir Malevič, Marcel Duchamp, ...*

- Český kubismus: *kuboexpresionismus, rondokubismus, skupina, Osma, Skupina výtvarných umělců, Artěl*

- *Bohumil Kubišta, Emil Filla, Otto Gutfreund, Antonín Procházka, Václav Špála, Josef Čapek, Josef Chochol, Pavel Janák, Vlastislav Hofman, Josef Gočár, Emil Králíček,...*

19. **Avantgarda první půle 20. století: futurismus, dadaismus, poetismus, artificialismus, surrealismus**

- futurismus: *absolutní x relativní pohyb, simultánnost*; Giacomo Balla, Umberto Boccioni, Carlo Carrá, Gino Severini, Marcel Duchamp, Luigi Russolo, Michail Larionov, Antonio Saint'Elia, Bohumil Kubišta, ...
- dadaismus: *koláž, asambláž, ready made, fotomontáž*; Hans Arp, Max Ernst, Kurt Schwitters, Marcel Duchamp, Man Ray, Francis Picabia, ...
- poetismus, artificialismus: *Devětsil*; Karel Teige, Jindřich Štýrský, Toyen, František Muzika, Josef Šíma
- surrealismus: *veristický x absolutní surrealismus, koláž, frotáž, asambláž, dekalk, fotogram*; Salvador Dalí, Max Ernst, René Magritte, Joan Miró, Giorgio de Chirico, Hans Arp, Yves Tanguy, André Masson, Karel Teige, Jindřich Štýrský, Toyen, František Muzika, Josef Šíma, Vincenc Makovský, ...

20. **Abstraktní umění do roku 1945: orfismus, rayonismus, suprematismus, konstruktivismus, neoplasticismus; škola Bauhaus**

- počátky abstrakce: František Kupka, Vasilij Kandinskij, Robert Delaunay, Piet Mondrian, Constantin Brancusi
- orfismus: František Kupka, Robert Delaunay, Kazimir Malevič
- rayonismus (lučismus): Michail Larionov, Natalie Gončarovová
- suprematismus: Kazimir Malevič
- konstruktivismus: Alexander Rodčenko, Ej Lisickij, Naum Gabo, Antoine Pevsner, Karel Malich
- neoplasticismus: skupina De Stijl, Piet Mondrian
- škola Bauhaus: Walter Gropius, Mies van der Rohe, Marcel Breuer, Adolf Meyer, Paul Klee, Vasilij Kandinskij, László Moholy-Nagy, Oskar Schlemmer

21. Umělecké tendence pro roce 1945 I: abstraktní expresionismus, geometrická abstrakce, op art, Nová figurace

- abstraktní expresionismus: akční gestická malba (Jackson Pollock, Willem de Kooning, Arshile Gorky), lyrická abstrakce (Mark Rothko), tašismus (Georges Mathieu, Wols), informel (Hans Hartung)
- geometrická abstrakce: *hard edge painting*; Max Bill, Josef Albers, Frank Stella
- op art: Victor Vasarely, Bridget Riley
- Nová figurace: Alberto Giacometti, Jen Fubuffet, Francis Bacon

22. Umělecké tendence pro roce 1945 II: kinetismus, minimalismus, pop art, neodada, hnutí Nový realismus, lettrismus, česká abstrakce, art brut

- kinetismus: Alexander Calder, Jean Tinguely, Stanislav Zippe, Vratislav Karel Novák, Zdeněk Pešánek
- minimalismus: So Le Witt, Robert Morris, Dan Flavin, Stanislav Kolíbal
- pop art, neodada: Andy Warhol, Roy Lichtenstein, Robert Rauschenberg, Jasper Jons, Claes Oldenburg, George Segal, ...
- hnutí Nový realismus, Yves Klein, Daniel Spoerri, César, ...
- lettrismus: Guillaume Apollinaire, Jiří Kolář, Eduard Ovčáček, Jiří Balcar, Ladislav Novák, Květa Pacovská
- česká abstrakce an individuální umění: Vladimír Boudník, Mikuláš Medek, Aleš Veselý, Běla Kolářová, Zdeněk Sýkora, Hugo Demartini, Radek Kratina, Stanislav Kolíbal, Václav Boštík, Karel Malich
- art brut: Jean Dubuffet, ...

23. Akční formy umění, land art, konceptuální umění, instalace, video art, postmodernismus

- Akční formy umění: *happening, performance, event, body art*; hnutí Fluxus, skupina Aktual; Allan Caprow, John Cage, Wolf Vostell, Joseph Beuys, Vladimír Boudník, Milan Knížák, Zorka Ságlová, Jan Mlčoch, Petr Štembera, Chris Burden, Tomáš Vaněk, Marian Palla, ...
- land art: Christo, Andy Goldsworthy, Miloš Šejn, Ivan Kafka, Magdalena Jetelová, ...
- konceptuální umění: Joseph Kosuth, Robert Barry, Jiří Valoch, Kryštof Kintera, Barbora Klímová
- instalace: Ilja Kabakov, Chris Burden, Dalibor Chatrný, Milena Dopitová, Jiří David, ...

- video art: Bill Viola, Nam June Paik, Tomáš Ruller, Pipilotti Kist, ...
- postmodernismus: Yasumaka Morimura, Milan Kunc...

24. **Architektura a design napříč 20. (21.) stoletím**

- Vývoj architektury a užitého umění od secese po postmodernu; zásadní názorové tendence v architektuře a umění
- secesní architektura a design, art deco: William Morris, Charles Rennie Mackintosh, Victor Horta, Hector G. Guimard, Otto Wagner, Josef Hoffmann, Antonio Gaudí, Osvald Polívka, Dušan Jurkovič, Jan Kotěra, Josef Fanta, Louis Tiffany, ...
- kubismus v architektuře a užitém umění: Josef Chochol, Pavel Janák, Vlastislav Hofman, Josef Gočár, Emil Králíček...
- konstruktivismus: Naum Gabo, El Lissitzky, Vladimir Tatlin, Konstantin Melnikov, ...
- škola Bauhaus: Walter Gropius, Mies van der Rohe, Marcel Breuer, Adolf Meyer, Paul Klee, Vasilij Kandinskij, László Moholy-Nagy, Oskar Schlemmer
- purismus, funkcionalismus: Adolf Loos, Frank Lloyd Wright, Le Corbusier, Walter Gropius, Mies van der Rohe, Alvar Aalto; Josef Chochol, Vít Obrtel, Ernst Wiesner, Bohuslav Fuchs, Jindřich Kumpošt, Josef Hůrka, ...
- brutalismus, technokratická a., hi-tech, postmoderna: James Stirling, James Giwan, Věra a Vladimír Machoninovi, Renzo Piano, Richard Rogers, Norman Foster, Aldo Rossi, Alvaro Siza, Mario Botta, James Frazer, Paul Chementov, Henri Ciriani, Robert Venturi, Robert Stern, Michael Graves, Charles Moore, Vlado Milunic, Frank Gehry
- dřívější i současný individualismus: Frank Lloyd Wright, Friedensreich Hundertwasser, Antonín Engel, Eva Jiřičná, Jan Kaplický, Herzog & de Meuron ...
- současný design: Maxim Velčovský...

25. **Osobnosti, skupiny, události, výstavy, ocenění, fenomény poslední doby a současného výtvarného světa.**

- Sestry Válovy, Katěřina Šedá, František Skála, Petr Nikl, Milan Grygar, Marian Palla, Milan Knížák, Jiří Kovanda, Adriana Šimotová, Magdalena Jetelová, Kryštof Kintera, David Černý, Jiří Černický, Vladimír Kokolia, Michal Gabriel, Lukáš Rittstein, Tomáš Vaněk, Ján Mančuška, Eva Koťátková, Jaroslav Róna...; Gerhard Richter, bratři Chapmanové, Antony Gormley...
- Rafani, Ztohoven, Guma guar, Pode Bal, Bolt948
- Cena Jindřicha Chaloupeckého
- Fenomén street artu, graffiti, veřejného umění

- Domácí a světová muzea a galerie moderního umění – Národní galerie, Dox, Pinakothek der Moderne v Mnichově, Tate Modern Gallery, Centre Georges Pompidou, Guggenheimovo muzeum v NY, ...
- Domácí a světové přehlídky současného umění – Grafické bienále Brno, Bienále Benátky, Documenta Kassel, ...